

شش قالب تفکر در جمع‌آوری اطلاعات

چگونه و به چه اطلاعاتی توجه و آنها را هدایت کنیم؟

اثر: دکتر ادوارد دوبونو

ترجمه: بهنام فیروزفرد

Six Frames: For Thinking about Information

Edward de Bono

انتشارات پیک‌بهار

DeBono, Edward

دوبونو، ادوارد. ۱۹۲۳ م
شش قالب تفکر در جمع‌آوری اطلاعات: چگونه و به چه اطلاعاتی توجه و آنها را هدایت کنیم؟ / اثر ادوارد دوبونو: ترجمه بهنام فیروزفرد.
۹۶ ص.: تصویر.

ISBN: 978-964-7184-97-7: ۱۶۰۰۰ ریال

Six frames for thinking about information

عنوان اصلی:

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیا.

۱. اندیشه و تفکر. فیروزفرد، بهنام، ۱۳۵۶، مترجم.

۴۶ ش ۱/۳۹ BF۴۴۱/۱۵۳/۴۲

۱۳۸۸

۱۹۳۷۴۹۰

کتابخانه ملی ایران

نام کتاب: شش قالب تفکر در جمع‌آوری اطلاعات

نویسنده: دکتر ادوارد دوبونو

برگردان: بهنام فیروزفرد

طرح جلد: مهدی نعمتی

چاپ اول: ۱۳۸۹

تعداد چاپ: ۲۲۰۰ جلد

قیمت: ۱۶۰۰ تومان

ناشر: پیک‌بهار

لیتوگرافی: باختر

چاپ: غزال

صحافی: کیارش

ISBN 978-964-7184-97-7

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۱۸۴-۹۷-۷

نشانی: خیابان انقلاب، خیابان ابوریحان، بن‌بست امیرپرویز، شماره ۳ طبقه اول

صندوق پستی: ۱۳۱۴۵/۱۸۳۷

تلفن: ۰۹۱۲۱۴۰۰۰۸۷۶۶۹۵۶۷۸۸۶۶۴۵۲۸۰

کلیه حقوق برای انتشارات پیک‌بهار محفوظ است

فهرست

۵.....	مقدمه‌ی ناشر
۱۱.....	مقدمه‌ی دکتر عیسی جلالی
۱۵.....	مقدمه‌ی مترجم
۱۷.....	پیش‌گفتار: تفکر و عمل
۲۱.....	مقدمه‌ی نویسنده
۲۵.....	هدف: قالب مثلث
۴۱.....	درستی: قالب دایره
۴۹.....	دیدگاه: قالب مربع
۶۱.....	علاقه‌مندی: قالب قلب
۷۱.....	ارزش: قالب لوزی
۸۱.....	نتیجه: قالب مستطیل
۸۷.....	خلاصه
۸۹.....	خمیر راستی

مقدمه‌ی ناشر

اندیشه چیست، چگونه بیندیشیم و به چه بیندیشیم؟ افراد مختلفی در طول تاریخ به طرح این سؤال پرداخته‌اند و در جهت یافتن پاسخی برای آن بوده‌اند.

پیشتر گمان بر این بود که رابطه‌ای صددرصدی بین اطلاعات و تفکر هست؛ بدین معنا که هر قدر اطلاعات فرد بیشتر باشد، قدرت تفکر، راستی در اندیشه و صحت درباره‌ی وی بیشتر می‌شود. مردم آن دوران بر این باور بودند که تفکر سالم و منسجم از آن کسانی است که اطلاعات بیشتری نسبت به دیگران دارند.

هم در آن دوران و هم مستندات کنونی و واقعیت‌های موجود نشان می‌دهد که این ادعا واهی بوده است.

واقعیت این است که تفکر و اندیشه‌ورزی اگرچه با میزان اطلاعات ارتباط دارد، اما نقش اصلی در تفکر درست و اندیشه‌ی صحیح و کارآمد الزاماً به حجم اطلاعات ربط ندارد، بلکه عنصر

کلیدی را باید در جای دیگر جستجو کرد.

از اواخر قرن بیستم با عمومی شدن اینترنت و زندگی در فضای مجازی به ناگهان انفجاری عظیم در کمیت و کیفیت اطلاعات و دانش در دسترس مردم به وجود آورد.

اگر تا اواخر دهه‌ی ۹۰ قرن بیستم، به گزارش یونسکو، سالانه یازده میلیون برگ بر دانش بشری افزوده می‌شد، با گسترش اینترنت و نفوذ آن به جوامع، این رقم به شکل لگاریتمی افزایش یافت. امروز می‌توان با رجوع به موتورهای جستجوگر در هر موردی که بشر در زندگی روزمره با پرسشی مواجه می‌شود، با انبوهی از اطلاعات مواجه شد. اما آیا این حجم عظیم اطلاعات منجر به ارتقا کیفی اندیشه‌ورزی و تفکر در ما شده است؟ واقعیت این است که با این حجم بزرگ داده‌ها، اطلاعات بشر افزایش یافته است، اما صرف این حجم بزرگ اطلاعات، نقش قالبی در اندیشه‌ورزی ما نداشته است. به عبارت دیگر، اطلاعات امروز همچون آواری بر سر ما خراب شده است، به گونه‌ای که گفته می‌شود وقتی برای جستجوی یک موضوع با هزاران داده مواجه می‌شویم، به این معناست که در عمل به اطلاعاتی نمی‌رسیم، چرا که انتخاب از میان این همه داده تنها با تفکر درست و ذهنی پویا ممکن است.

به هر روی، اگر افزایش اطلاعات می‌توانست به ارتقا تفکر ما کمک کند، چرا در عمل چنین نشده است و انسان امروز همچون پدران خود همچنان در گیرودار رخدادهای روزمره‌ی زندگی درگیر «چه کنم، چه کنم» و تصمیم‌گیری‌هایش مملو از نوسان و پراز خطا در شناخت است؟

به نظر می‌رسد که مشکل اصلی نه در کمبود یا ازدیاد اطلاعات،

بلکه در جای دیگری است. پیش از پرداختن به آن، ذکر یک نکته در خصوص تفکر و اندیشه‌ورزی ضروری است.

وقتی صحبت از تفکر می‌شود، افراد ناخودآگاه به یاد چهره‌های درخشان بشری می‌افتند و گمان می‌برند که اندیشیدن و فکر کردن تنها مختص فیلسوفان و عالمان و ابزاری است برای حل مسائل مهم بشری در حوزه‌ی فیزیک و شیمی یا فلسفه و جامعه‌شناسی. حال آنکه قدرت تفکر ودیعه‌ای است به انسان برای رسیدن به تعالی و کمال در همه‌ی عرصه‌های زندگی.

انتخاب همسر، تعیین شهر مناسب برای زندگی، تصمیم برای انتخاب رشته‌ی تحصیلی، نوع شغل، الویت در هزینه‌های جاری با توجه به قدرت اقتصادی محدود خانواده، رویه‌رویی درست و کارآمد با رئیس و همکار اداری، زمان مناسب برای اخذ وام بانکی، شیوه‌ی تربیت فرزند و صدها موضوع ریز و درشتی که هر روز با آنها مواجه هستیم، همگی شیوه‌ی درست تفکر و تصمیم‌گیری و شناخت را طلب می‌کنند.

کلید طلایی این نیاز، یعنی نیاز به درست فکر کردن و کاربردی اندیشیدن، در نظم و انسجام فکری و پیدا کردن زوایای مختلف موضوع مورد توجه است. بسیار اتفاق افتاده است که افراد در مورد یک مسئله تصمیمی می‌گیرند که اجزای آن تصمیم با هم سازگار نیست. مثلاً یک جوان تصمیم می‌گیرد که مستقل شود. به این منظور اتاق مستقلی در خانه برای خود طلب می‌کند، اما از طرف دیگر هنوز چشم به پول توجیبی پدر دارد. والدینی می‌خواهند فرزندانی اهل کتاب و مطالعه داشته باشند. آنها مدام برای بچه‌ها کتاب و وسائل کمک‌آموزشی می‌خرند، اما خودشان هرگز در خانه نه اهل کتاب

خواندن هستند و نه کتابخانه‌ای در منزل دارند. از این مثال‌ها فراوان است و ما در خلوت خود می‌توانیم موردهای فراوانی از این تناقض‌ها را به یاد آوریم.

این تناقض برآمده از فقدان یک ساختار منظم و مستحکم برای درست اندیشیدن و تفکر درست است. به عبارت بهتر، بیش از اینکه به «چه فکر کردن» مهم باشد، «درست فکر کردن به هر چه که می‌خواهیم درباره‌ی آن فکر کنیم» مهم است.

دوبونو کسی است که در کتاب‌های خود به ما تمرین درست فکر کردن می‌دهد. ویژگی کارهای دوبونو که کتاب حاضر نیز یکی از آنهاست این است که مسائل پیچیده را به زبان راحت بیان می‌کند، به گونه‌ای که افراد در سطوح مختلف معرفتی می‌توانند از آن بهره بگیرند.

«سیمون لامارته»، تاریخ‌نگار معروف آمریکای لاتین، سال‌ها پیش گفته بود که «تاریخ‌نگار از یک سونگری به کونه‌نگری می‌رسد». این گزاره در خصوص بسیاری از موضوعات زندگی بشری، به‌ویژه در موضوع «تفکر» صدق می‌کند. کسی که یک‌سویه و بدون توجه به ابعاد مختلف یک قضیه، در خصوص آن تفکر می‌کند، به یقین نمی‌تواند همه‌ی ابعاد موضوع را دریابد.

دوبونو در این کتاب به خواننده «قالب»‌هایی را برای تفکر در جمع‌آوری اطلاعات معرفی می‌کند که با استفاده از آنها خواننده آسان‌تر بتواند از سردرگمی و آشفتگی، که دشمن اصلی تفکر است، رهایی یابد و اطلاعات را به گونه‌ای که مورد نیاز اوست جمع‌آوری نماید.

مطالعه‌ی کتاب‌های دوبونو، از جمله «شش کلاه تفکر»، «شش

کفش عمل» و «شش قالب تفکر برای جمع‌آوری اطلاعات»، که هر سه از سوی انتشارات پیک‌بهار در اختیار فارسی‌زبانان قرار گرفته است کمک می‌کند تا فرد به آرامی تفکر نظام‌مند را فرا بگیرد و بیاموزد که زوایای بررسی و اندیشیدن به هر موضوع چگونه است تا راحت‌تر و اصولی‌تر به تفکر بپردازد و این‌گونه بهترین گزینه و مناسب‌ترین تصمیم را بگیرد.